

РЕЦЕНЗІЇ

РЕЦЕНЗІЯ

на колективну монографію «Інтегральна теорія англомовної комунікації» (Одеса, 2015)

Рецензована колективна монографія присвячена до ювілею видатної філологині нашого часу, знаної у широких наукових колах в Україні та за її межами, – доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри лексикології і стилістики англійської мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, глибоко шанованої колегами і студентами ІРИНИ МИХАЙЛІВНИ КОЛЕГАЄВОЇ.

Людина енциклопедичної ерудованості, авторка багатьох новаторських праць, талановитий педагог, професор І. М. Колегаєва створила власну наукову школу з теорії комунікативної лінгвістики. Під її керівництвом захищено 3 докторські і 24 кандидатські дисертації.

Основними напрямками наукової діяльності професора Колегаєвої І. М. є розробки у галузі комунікативної лінгвістики тексту (художнього, наукового, газетного), зіставне вивчення художнього/наукового/чат дискурсів. Особисто нею введено у науковий обіг такі терміни та поняття, як *мегатекст*, *комунікативні статуси тексту*, *комунікативна вторинність* як відтворена комунікація, культурна парадигма художнього твору як сукупність усіх трансформаційних варіантів твору (адаптацій, перекладів, екранізацій, сіквелів та приквелів до первинного твору), які обертаються у комунікативному просторі соціуму.

Сучасний етап розвитку науки про мову характеризується поліпарадигмальністю підходів до вивчення об'єкту дослідження. Це уможлиблює його висвітлення у різних ракурсах, що сприяє поглибленню знання про мову. У такому контексті колективна монографія «Інтегральна теорія англомовної комунікації» заслуговує на увагу широкого кола філологів і філософів мови, усіх тих, хто зацікавлений проблемами мови і мовлення.

Монографія містить передмову, вітальне слово ювілярці, інформацію про наукову спадщину доктора філологічних наук, професора Колегаєвої І. М. та включає 22 статті її учнів – докторів і кандидатів філологічних наук. Коло інтересів співавторів монографії дуже широке, що відобразилося в різних за тематикою статтях, упорядкованих у п'яти розділах.

Перший розділ «*Новітні напрями філологічного пошуку*» включає програмні нариси, в яких автори виявляють креативні можливості лінгвістичних парадигм і окреслюють нові обрії філологічних студій, започатковані у докторських дослідженнях О. Ю. Карпенко (2006), Т. І. Домброван (2014) та О. П. Матузкової (2015). Зокрема, Олена Юріївна Карпенко є засновницею когнітивного напрямку в ономастиці, Тетяна Іванівна Домброван обґрунтувала виокремлення діахронічної лінгвосинергетики як методологічно нового напрямку дослідження проблем еволюції мови, Олена Прокопівна Матузкова розробила теорію лінгвокультурної колективної ідентичності як когнітивно-дискурсивного продукту рефлексії соціуму. Окремі теоретичні положення та дослідницькі знахідки цих вчених віддзеркалено в статтях першого розділу монографії.

Різноаспектному дослідженню художнього тексту та текстів масової комунікації присвячено другий і третій розділи монографії відповідно. Так у другому розділі «*Інтегральна теорія художнього тексту*» відображено багатоаспектність англомовного художнього тексту. До уваги авторів цього розділу монографії потрапили типи і функції кумулятивного образу художнього тексту (О. Я. Колесникова), складові художнього хронотопу (М. В. Кашуба),

особливості структурної парадигми оригінального художнього тексту та його адаптованої версії (І. В. Насталовська), засоби введення інокодових повідомлень у тканину художньої прози (Н. В. Степанюк), особливості портретного опису та просторового зсуву як засобів відтворення контрфактичної реальності у науково-фантастичних творах (О. О. Калінюк, Г. О. Олейнікова), засоби лексичної реалізації темпоральної структури детективу (Л. В. Дученко), антропоцентрична спрямованість анімалістичного дискурсу (О. В. Ігіна).

До третього розділу «Прагмалінгвістичні дослідження текстів масової комунікації» включено статті Н. В. Реконвальд, яка досліджує особливості чат-комунікації, О. М. Набоки, що вивчає функціонування біблеїзмів у газетному тексті, і О. В. Воронюк, котра описує стилістичні функції паронімічної атракції в заголовках текстів англomовних періодичних видань.

Четвертий розділ «Динаміка концептосистем і лексико-семантичних полів» об'єднує шість статей, присвячених дослідженню концептів «ВАМППР» (І. Ю. Оніщук) та «INSANITY» (Д. О. Поздняков), CHESS/ШАХМАТИ (С. Г. Завгородній), CARDINAL POINTS OF THE GLOBE/СТОРОНИ СВІТУ (К. В. Красницька), а також ретельному вивченню цілої низки лексико-семантичних полів (див. праці Н. В. Загребельної, О. В. Цобенко, Л. В. Строченко, І. П. Попик).

У п'ятому розділі «Словниковий склад і словотворчі процеси в сучасній англійській мові» запропоновано аналіз дериваційних процесів у сучасній офтальмологічній терміносистемі (Ю. В. Віт), а також представлено оригінальний погляд на словникову статтю як полікодовий комунікативний феномен (О. Г. Томчаковський).

Відрядно, що усі подані публікації свідчать про високий рівень науково-практичної підготовки учнів лінгвістичної школи професора Колегаєвої Ірини Михайлівни та про значний внесок у сучасне вітчизняне та світове мовознавство.

Актуальність рецензованої монографії зумовлена поглибленням тенденції до міждисциплінарності, що дозволяє поєднати методології не лише різних галузей лінгвістики, а й інших наук. Відмінною рисою рецензованої колективної монографії є глибоке проникнення у саму суть досліджуваних явищ з урахуванням різних ракурсів бачення проблеми.

Монографія є **теоретично вагомою** і переконливою значною мірою за рахунок обсягу опрацьованого теоретичного і фактичного матеріалу, а також інтегративної методики застосованого аналізу, що поєднує як традиційні, так і новітні техніки інтерпретації матеріалу дослідження. **Практичне значення** монографії не викликає сумніву, оскільки сформульовані у статтях положення і отримані висновки можуть бути використані в курсах із стилістики, лексикології, когнітивної лінгвістики тощо.

Рецензована монографія відповідає всім вимогам, що висуваються до наукових праць такого типу, й може бути рекомендована до друку.

Бабелюк О. А.
доктор філологічних наук,
завідувач кафедри германських мов
і перекладознавства
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка